

špatné majetkové poměry K-ovy. Tu se najednou u dlužníka objevil nový předmět značné ceny, motorové kolo dosud nezabavené, o němž Alois K. tvrdil, že jest jeho vlastnictvím a že je má zapláceno. Že Zikmund V. v tomto směru měl jisté pochybnosti, tomu nasvědčuje již ta skutečnost, že si to v písemném prohlášení ze dne 20. září 1926 dal dlužníkem výslovně potvrditi. Také ředitel žalované firmy Arnošt K. jako svědek udal, že, jakmile mu V. oznámil, co se stalo, hned se ptal, zda je to majetek K-ův. Ale, nehledíc ani k tomu, bylo za vyličeného stavu věci příkazem obyčejné opatrnosti, by se žalovaná firma, než převzala motorové kolo, ať již jako zajištění nebo jako splátku na dluh, nespokojila s pouhým prohlášením dlužníkovým, že kolo jest zapláceno a že jest jeho vlastnictvím, nýbrž by si o tom vyžádala doklady neb aspoň se ptala, odkud kolo má, načež by prostým dotazem byla mohla zjistiti nepravdivost dlužníkových údajů. Když žalovaná, ač zjištěné okolnosti a celá situace dlužníka zajisté nabádaly k opatrnosti, tak neučinila, nýbrž, spokojivši se prostě s jeho tvrzením, se dále o věc vůbec nestarala, jednala na vlastní nebezpečí a musí nésti toho důsledky. I když tedy žalovaná přímo nevěděla, že ten, od koho nabyla věci, nebyl jejím vlastníkem, nemůže z toho vzhledem k ustanovení § 368 obč. zák. ve svůj prospěch nic dovoditi, poněvadž tato její bezelstnost by nespočívala na omylu omluvitelném, nýbrž na omylu, jež si sama zavinila, nešetřivši při nabývání oné míry bedlivosti a obezřetnosti, již lze a nutno použiti při obyčejných schopnostech (§ 1297 obč. zák.). K tomu ještě přistupuje další úvaha, že v takových případech, jaký jest tento, nedopadá ani důvod, proč zákon za určitých předpokladů chrání bezelstného nabyvatele, že naopak přiznáním této ochrany i v takovýchto případech by byla jen otevřena možnost k obcházení zákona a ke zkrácení třetích osob a že proti tomu mluví zejména všechny ony důvody, z nichž zákon (§ 456 obč. zák.) a stálá judikatura přiznávají ochranu i bezelstnému nabyvateli jen při nabytí smluvním, nikoliv též exekučním, kdežto v souzeném případě odezdání sporného kola žalované firmě se stalo na venek sice dobrovolně, ale v podstatě přece jen k zajištění po případě k úhradě pohledávky vymáhané exekucí.

Čís. 9211.

Český vodní zákon.

Pro nárok, by se žalovaný zdržel jednání, jímž by byl žalobce rušen ve svém vlastnickém právu nakládati vodou uzavřenou v rybníku a v právu upravování jejího odtoku vypouštěcími stavidly, jest přípustným pořad práva.

I voda uzavřená v průtočném rybníku podléhá soukromoprávní dispozici vlastníkově, pokud jde o její dovolené uzavření, o dovolené napětí rybníka. Voda volně protékající takovým rybníkem nebo nad míru dovoleného napětí zadržaná jest vodou veřejnou a o jejím užívání a odvádění rozhodují správní úřady. Správní úřady rozhodují i o vypuštění rybníka, mění-li se tím tok veřejné vody.

(Rozh. ze dne 27. září 1929, R I 384/29.)

Žalobce domáhal se v žalobě, by bylo zjištěno, že jen on jako vlastník rybníku v L. v Čechách jest oprávněn odtok vody z rybníku stavidlem řídit, že toto právo žalovaným, kteří si je osobují, jako vlastníkům mlýna nepřísluší a že proto jsou povinni zdržeti se jakéhokoliv jednání, kterým by ve svém vlastnickém právu k nakládání s vodou v rybníce uzavřené a v regulování jejího odtoku propouštěcím stavidlem byl rušen. Námitce nepřipustnosti pořadu práva soud první stolice vyhověl a žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva. Důvody: Procesní soud, odmítaje žalobu pro nepřipustnost pořadu práva, učinil tak na základě ustanovení § 75 vodního zákona ze dne 28. srpna 1870, čís. 71 z. zák., přehlédl však, že tento předpis sice přikazuje vodní věci úřadům správním, že však tak činí jen v těch případech, kde jde o užívání nebo svádění vody nebo o bránění vodě podle zákona vodního, a že o takovýto případ v souzeném sporu nejde. Žalobce se domáhá nálezu, by se žalovaní zdrželi jakéhokoliv jednání, kterým by byl rušen ve svém vlastnickém právu, pokud jde o nakládání s vodou uzavřené v jeho rybníce a pokud jde o upravování odtoku vody té stavidlem rybníka. Žalovaní neupírají žalobci vlastnické právo k rybníku, brání se však proti žalobnímu nároku námitkou, že mají právo bráti vodu ze žalobcova rybníka pro pohon svého mlýna a pily a že jim toto právo, jež jest zapsáno i ve vodní knize, přísluší ze smlouvy ze dne 29. dubna 1802. Z toho vyplývá, že předmětem sporu je služebnost, na kterou si žalovaní nečiní právo na základě zákona vodního, ve veřejném zájmu veškerenstva, jakž má na mysli § 75 vodního zákona, nýbrž ze smlouvy, v soukromém zájmu vlastním. Pak ale jest otázku příslušnosti řešiti s hlediska ustanovení § 1 j. n., nikoli s hlediska předpisu § 75 vodního zákona, jenž přikazuje věci vodní k rozhodování úřadům správním jen, jde-li o ochranu zájmů veřejných. Pokud jde o právní povahu vody v rybníce žalobcově, nelze ovšem souhlasiti se stanoviskem žalovaných, že voda ta jest vodou veřejnou proto, že rybníkem protéká, jak nesporno, veřejný potok. Tato okolnost činí z vody z rybníka žalobcova sice vodu tekoucí (na rozdíl od vody stojaté v rybnících, kterými veřejný potok neprotéká), neodnímá jí však povahu soukromého vlastnictví a žalobce v jeho vlastnickém právu omezuje jen potud, že nesmí své vody užívati ani na újmu osob, které mají k vodě právo (takové právo k vodě si osobují žalovaní), ani na újmu zájmů veřejných, které náleží hájiti úřadům správním (§ 10 čís. 2 zák. ze dne 30. května 1869, čís. 93 ř. zák. a § 10 čís. 2 zák. ze dne 28. srpna 1870, čís. 71 z. zák.). Poněvadž tedy jde v souzeném případě o nárok soukromoprávní, o němž náleží rozhodovati soudu, nezbylo než na oprávněný žalobcův recurs napadené usnesení změnit.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Pro otázku připustnosti pořadu práva záleží na tom, zda se žalobce domáhá žalobou ochrany práva soukromého, soukromého vlastnictví

k rybníku a k vodě v něm uzavřené, či úpravy práva k užívání veřejného vodotoku, tedy práva veřejného, po případě zda sporem má být následkem námítky právoplatně rozhodnuto o takovém veřejném oprávnění s konečnou platností. Žalobce domáhá se toho, by se žalovaní zdrželi jednání, jímž by byl rušen ve svém vlastnickém práva nakládati vodou uzavřenou v rybníku a v právu upravování jejího odtoku vypouštěcími stavidly. Tento nárok opírá o vlastnické právo k rybníku a k vodě v něm uzavřené. Žalovaní namítají, že jim přísluší k oné vodě právo užívací z důvodu, že ho nabyli jejich předchůdce v držbě mlýna smlouvou z roku 1802 a žalovaní je mají jako nástupci a že ho také nabyli i vydržením. Podle toho a podle obsahu spisů jde tedy o ochranu práva k užívání vody v rybníku uzavřené, spor se točí o tak zv. vlastnictví k této vodě a o to, zda žalovaní nabyli oprávnění k užívání cizí soukromé vody z důvodu, že ho nabyli jejich knihovní předchůdce vkladem knihovním jako služebnosti a z toho důvodu, že je i vydrželi. Vodu v rybníce uzavřenou pokládá zákon v § 4 vodního zákona za vodu soukromou a právo vlastníka rybníka k ní za soukromé právo. Také žalovaní odvozují své právo z důvodů kotvicích v právu soukromém (ze smlouvy a ze zápisu služebnosti do knih a z vydržení). Jde tedy o řešení sporu o práva soukromá. Stěžovatelé se mylně domnívají, že pořadí práva je nepřípustný proto, že jde o užívání a svádění vody ve smyslu § 75 vod. zák., ježto voda se odvádí z rybníku čepem (stavidlem). I úprava užívání a odvádění soukromé vody z rybníka nemusí zahrnovati oprávnění veřejné, nýbrž může spočívat jen na důvodu práva soukromého. V takovém případě rozhoduje jen soud, ježto nejde o užívací právo podle zákona vodního, nýbrž podle důvodu soukromoprávního (srov. jud. 115, Mayerhofer V. 1142 a násl.). Rovněž nevádí přípustnosti pořadí práva, že žalobcův rybník jest rybníkem průtočným. I voda v takovém rybníku uzavřená podléhá soukromoprávní dispozici vlastníkově, ovšem jenom potud, pokud jde o dovolené její uzavření, tedy o dovolené napětí rybníka. Za to voda volně protékající takovým rybníkem nebo nad míru dovoleného napětí zadržaná je vodou veřejnou a o jejím užívání a odvádění rozhodují úřady správní. Podobně rozhodují úřady správní i o vypuštění rybníka, mění-li se tím tok veřejné vody, ježto vlastník rybníka má v takovém případě právo užití veřejné tekoucí vody jen k tomu, by rybník znovu naplnil, a vypuštěním pravidelný tok vody se mění (srov. Budwinski násl. čís. 2978, 6760, 2768, 9506, 10918, 13310, 6175, 4848, 1000, 6686, 7152 a 9856, Mayerhofer sv. V. str. 1164, Procházka České vodní právo str. 25, Žalud Vodní zákon český u § 4, 75 a 17, Pražák Wasserrechtliche Kompetenzfragen str. 47 a 51). V tomto sporu však nejde o shora zmíněné případy veřejného užívání tekoucí vody, nýbrž o právo k užívání vody soukromé, v rybníce dovoleně uzavřené, ježto nebylo ani tvrzeno, že by šlo o vodu nad dovolené napětí zadržanou a o změnu pravidelného odtoku, vyžadující ochrany v zájmu veřejném. Žalobce brání se jen tomu, by žalovaní neodváděli vodu, kterou si zadržuje v rybníku pro chov ryb a pro svůj závod, žalovaní tvrdí, že jim právo k odvádění přísluší z důvodu smlouvy, knihovního vkladu a vydržení. Jenom pokud by se jed-

nalo o zadržanou vodu nad dovolenou míru a o právo užívání nad tuto míru nebo o užívání soukromé, v rybníce uzavřené vody podle zákona vodního §§ 16 a 17 vod. z. zák., o což však ve sporu nejde, byly by příslušné úřady správní. Dovolacímu rekursu nebylo proto vyhověno.

Čís. 9212.

Nárok na náhradu škody z bezprávného stavu vodního díla v Čechách jest uplatňovati pořadem práva.

(Rozh. ze dne 27. září 1929, R I 549/29.)

Žalobce domáhal se náhrady škody z důvodu, že žalovaná provedla stavbu jezu proti podmínkám stanoveným vodoprávním nálezem zemské politické správy v Praze ze dne 31. května 1921, zejména že nezřídila v jezu nařízené opatření umožňující tah ryb do vod žalobcových. Námitku nepřipustnosti pořadu práva soud první stolice zamítl, rekursní soud námitce vyhověl a žalobu pro tentokráte odmítl. Důvody: Soud první stolice správně uvádí, že v tomto případě může přijetí v úvahu jen ustanovení § 40 vodního zákona. Toto ustanovení však vykládá první soud nesprávně, maje za to, že pod toto ustanovení spadají jen škody způsobené v mezích vodoprávních oprávnění, nikoli také škody způsobené tím, že bylo jednáno právě proti podmínkám stanoveným ve vodoprávním povolení, a vyslovil, že jest pořad práva přípustným, poněvadž žalobce uplatňuje jen škodu způsobenou tím, že bylo jednáno proti vodoprávním podmínkám. S názorem tímto nelze souhlasiti. § 40 vod. zák. stanoví, že těm, kdož mají právo lovit ryby, nepřísluší proti užívání jiných vodních práv právo k odporu, nýbrž jen právo žádati přiměřenou náhradu škody, kterou stanoví úřad správní, a nebyl-li by oprávněný s tímto výrokem spokojen, soudce. Toto ustanovení mluví tedy o oprávněných k rybolovu, byla-li jim způsobena škoda užíváním jiných práv vodních. Předpokládá zkrácení oprávněných k rybolovu vykonáváním jiných vodních práv. Žalobce tvrdí, že mu vznikla škoda z toho, že vykonavatel vodního oprávnění nezřídil uložené mu opatření v jezu, by ryby mohly volně procházeti jezem do jeho vod, tedy odvozuje škodu z podnětu užívání jiných vodních práv, která spadají pod vodní zákon a která se podle tohoto zákona udělují. V takových případech mají však oprávnění k rybolovu jen nárok na přiměřené odškodnění, jehož výši podle § 40 vod. zák. stanoví správní úřad a soud nastupuje jen, není-li oprávněný s tímto výrokem spokojen. Soud není oprávněn, by rozhodoval o předurčující otázce, zda podmínkám vodoprávního nálezu bylo vyhověno čili nic. Tu otázku může zase jen řešiti správní úřad (§ 72 vod. zák.). V souzeném případě vodoprávní nález ani ještě nenabyl moci práva, takže nelze ještě ani říci, zda žalovaná jest tímto nálezem vázána a zda podmínky jí uložené splnila čili nic. Je proto pořad práva